

שיעור ט: נצחוני בני, נצחוני בני - עוד על אגדת "תנור של עכנאי"

Session #9: "My Sons Have Defeated Me"

לכבוד יום העצמאות הששים-ושש. עוד לא תמו כל פלאיך

(1) משנה כתב יד קאופמן בבא מציעא ד':

כַּשֵּׁם שֶׁהוֹנֶה בְּמִקַּח וּבְמִמְכָר, כִּךָּ הוֹנֶה בְּדַבְרִים.

לא יאמר לו "בכמה חפץ זה?" והוא אינו רוצה לקח.

אם היה בעל תשובה, לא יאמר לו: "זכר מה היו מעשיך הראשונים!" ואם היה בן גרים, לא יאמר

לו: "זכר מה היו מעשה אבותיך!" שְׁנֵאָמַר: וְגַר לֹא תוֹנֶה וְלֹא תִלְחָצְנֵנוּ, כִּי גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם.

(2) בבא מציעא נט ע"א

אמר רב חננא בריה דרב אידי מאי דכתיב ולא תונו איש את עמיתו עם שאתך בתורה ובמצות אל תונהו

אמר רב לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו שמתוך שדמעתה מצויה אונאתה קרובה.

אמר רבי אלעזר מיום שנחרב בית המקדש ננעלו שערי תפלה שנאמר גם כן אזעקו וישוע שם תפילתי ואף על

פי ששערי תפלה ננעלו שערי דמעות לא ננעלו שנאמר שמעה תפילתי ה' ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחדש.

ואמר רב כל ההולך בעצת אשתו נופל בגיהנם שנאמר רק לא היה כאחאב וגו' אמר ליה רב פפא לאביי

והא אמרי אינשי איתתך גוצא גחין ותלחוש לה לא קשיא הא במילי דעלמא והא במילי דביתא

לישנא אחרינא הא במילי דשמיא והא במילי דעלמא.

אמר רב חסדא כל השערים ננעלים חוץ משערי אונאה שנאמר הנה ה' נצב על חומת אנך ובידו אנך אמר

רבי אלעזר הכל נפרע בידי שליח חוץ מאונאה שנאמר ובידו אנך.

אמר רבי אבהו שלשה אין הפרגוד ננעל בפניהם אונאה וגזל ועבודה זרה אונאה דכתיב ובידו אנך גזל

דכתיב חמס ושוד ישמע בה על פני תמיד עבודה זרה דכתיב העם המכעיסים אותי על פני תמיד [וגו'].

אמר רב יהודה לעולם יהא אדם זהיר בתבואה בתוך ביתו שאין מריבה מצויה בתוך ביתו של אדם

אלא על עסקי תבואה שנאמר השם גבולך שלום חלב חטים ישיביך אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי

כמשלם שערי מכדא נקיש ואתי תיגרא בביתא.

ואמר רב חננא בר פפא לעולם יהא אדם זהיר בתבואה בתוך ביתו שלא נקראו ישראל דלים אלא

על עסקי תבואה שנאמר והיה אם זרע ישראל וגו' וכתיב ויחנו עליהם וגו' וכתיב וידל ישראל מאד מפני מדון.

(ואמר רבי) חלבו לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא

בשביל אשתו שנאמר ולא יאבדו חטובי העבודה והיינו דאמר להו רבא לבני מחוזא אוקירו לנשייכו כי היכי

דתתעתרו.

(3) *בבא מציעא נט ע"א-ע"ב*

תנן הָתָם חֲתָכוּ חוֹלִיּוֹת וְנָתַן חוֹל בֵּין חוֹלִיָּא לְחוֹלִיָּא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר וְחֲכָמִים מְטַמְּאִין וְזֶה הוּא תַנּוּר שֶׁל עַכְנָאֵי מֵאֵי עַכְנָאֵי אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׂמוּאֵל **שֶׁהֲקִיפּוּ דְבָרִים פְּעֻכָּנָא זֹו וְטַמְאָוהוּ** תִּנְא בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם הַשֵּׁבִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כָּל תְּשׁוּבוֹת שְׁבָעוֹלָם וְלֹא קִיבְלוּ הֵימְנוּ.

- אָמַר לָהֶם **אִם הִלְכָה כְּמוֹתֵי חֲרוּב זֶה יוֹכִיחַ**
 - וְעָקַר חֲרוּב מִמְקוֹמוֹ מֵאָה אָמָה וְאָמְרֵי לָהּ אַרְבַּע מֵאוֹת אָמָה
 - אָמְרוּ לוֹ **אֵין מְבִיאִין רְאִיָּה מִן הַחֲרוּב**
 - חֲזַר וְאָמַר לָהֶם **אִם הִלְכָה כְּמוֹתֵי אֶמֶת הַמַּיִם יוֹכִיחוּ**
 - חֲזְרוּ אֶמֶת הַמַּיִם לְאַחוּרֵיהֶם
 - אָמְרוּ לוֹ **אֵין מְבִיאִין רְאִיָּה מֵאֶמֶת הַמַּיִם.**
 - חֲזַר וְאָמַר לָהֶם **אִם הִלְכָה כְּמוֹתֵי פוֹתְלֵי בֵּית הַמְּדַרְשׁ יוֹכִיחוּ**
 - הֵטוּ פוֹתְלֵי בֵּית הַמְּדַרְשׁ לִיפּוֹל
 - גָּעַר בָּהֶם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר לָהֶם
- אִם תִּלְמִידֵי חֲכָמִים מְנַצְחִים זֶה אֵת זֶה בְּהִלְכָה אֲתֶם מֵה טִיבְכֶם**
- ❖ לֹא נִפְלוּ מִפְּנֵי כְבוֹדוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
 - ❖ וְלֹא זָקְפוּ מִפְּנֵי כְבוֹדוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 - ❖ וְעַדִּין מְטִיִן וְעוֹמְדִין.
- חֲזַר וְאָמַר לָהֶם **אִם הִלְכָה כְּמוֹתֵי מִן הַשָּׁמַיִם יוֹכִיחוּ**
 - יִצְאָתָהּ בֵּת קוֹל וְאָמְרָה **מֵה לָכֶם אֶצֶל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שֶׁהִלְכָה כְּמוֹתוֹ בְּכָל מְקוֹם.**
- עַמַּד רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל רִגְלָיו וְאָמַר **לֹא בְּשָׁמַיִם הִיא**

מֵאֵי לֹא בְּשָׁמַיִם הִיא אָמַר רַבִּי יְרֵמְיָה שְׂכָבֵר נִתְּנָה תוֹרָה מֵהַר סִינַי אֵין אָנוּ מְשֻׁגָּחִין בְּבֵת קוֹל שְׂכָבֵר כְּתַבְתָּ בְּהַר סִינַי בְּתוֹרָה אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת אֲשֶׁכְּחִיָּה רַבִּי נָתַן לְאֵלֶיהָ

אָמַר לִיָּה **מֵאֵי עֲבִיד קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהֵיאָ שַׁעְתָּא**
אָמַר לִיָּה **קָא חִינְךָ וְאָמַר נַצְחוֹנִי בְּנִי נַצְחוֹנִי בְּנִי.**

אָמְרוּ אוֹתוֹ הַיּוֹם הִבִּיאוּ כָּל טְהוֹרוֹת שְׁטִיְהַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְשִׁרְפוּם בְּאֵשׁ וְנִמְנְוּ עֲלָיו וּבְרַכּוּהוּ וְאָמְרוּ מִי יִלְךְ וְיִוֹדִיעוּ
אָמַר לָהֶם רַבִּי עֲקִיבָא אָנִי אֵלְךָ שְׂמָא יִלְךְ אָדָם שְׂאִינוּ הֲגוּן וְיִוֹדִיעוּ וְנִמְצָא מַחְרִיב אֵת כָּל הָעוֹלָם כּוֹלוּ.

מֵה עָשָׂה רַבִּי עֲקִיבָא לְבַשׁ שְׁחוּרִים וְנִתְעַטֵּף שְׁחוּרִים וַיֵּשֶׁב לְפָנָיו בְּרַחוּק אַרְבַּע אַמּוֹת
אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר עֲקִיבָא מֵה יוֹם מִיּוֹמִים
אָמַר לוֹ רַבִּי כְּמִדּוּמָה לִי שְׁחָבִירִים בְּדִילִים מִמֶּךָ
אֵף הוּא קָרַע בְּגָדָיו וְחָלַץ מִנְעֻלָּיו וְנִשְׁמַט וַיֵּשֶׁב עַל גְּבֵי קֶרֶקַע.

זָלְגוּ עֵינָיו דְּמַעוֹת
לָקָה הָעוֹלָם שְׁלִישׁ בְּזִיתִים וְשְׁלִישׁ בְּחֻטִּים וְשְׁלִישׁ בְּשַׁעוּרִים וַיֵּשׂ אוֹמְרִים אֵף בְּצַק שְׁבִידֵי אִשָּׁה טַפַּח תִּנְא אֵךְ גְּדוֹל הָיָה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שְׁבָכַל מְקוֹם שְׁנָתָן בּוֹ עֵינָיו רַבִּי אֱלִיעֶזֶר נִשְׂרַף.

וְאֵף רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הָיָה בָּא בְּסַפִּינָה עַמַּד עֲלָיו נַחְשׁוֹל לְטַבְּעוֹ
אָמַר כְּמִדּוּמָה לִי שְׂאִין זֶה אֵלָא בְּשִׁבִיל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֵּן הוֹרְקָנוֹס
עַמַּד עַל רִגְלָיו וְאָמַר

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ שֶׁלֹּא לְכַבּוֹדִי עֲשִׂיתִי וְלֹא לְכַבּוֹד בֵּית אֲבָא עֲשִׂיתִי אֵלָא לְכַבּוֹדְךָ שֶׁלֹּא יִרְבוּ מַחְלוּקוֹת בְּיִשְׂרָאֵל נַח הַיָּם מִזְעֶפּוּ.

אֵימָא שְׁלוֹם דְּבִיתָהוּ דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אַחְתִּיָּה דְּרַבֵּן גַּמְלִיאֵל הוּאִי
מֵהוּוּא מַעֲשָׂה וְאֵילְךְ לֹא הוּוּ שְׁבָקָה לִיָּה לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְמִיפַל עַל אַפִּיָּה
הוּוּא יוֹמָא רִישׁ יְרַחָא הוּוּא וְאֵיחֲלַף לָהּ בֵּין מְלֵא לְחֶסֶר
אֵיכָא דְאָמְרֵי אֶתָּא עֵנְיָא וְקָאִי אַבְבָּא אַפִּיקָא לִיָּה רִיפְתָּא.
אֲשֶׁכְּחִתִּיָּה דְנָפַל עַל אַנְפִּיָּה אָמְרָה לִיָּה קוּם קַטְלִית לֵאחִי
אֲדַהֲכִי נִפֵּק שִׁיפוּרָא מִבֵּית רַבֵּן גַּמְלִיאֵל דְּשָׁכִיב

אָמַר לָהּ מְנָא יְדַעְתָּ אָמְרָה לִיָּה כְּדֵּי מְקוּבְלָנִי מִבֵּית אָבִי אַבָּא **כָּל הַשְּׁעָרִים נִנְעָלִים חוּץ מִשְׁעָרֵי אוֹנָאָה.**

(4) ירושלמי מועד קטן ג:א [פא ע"ג- ע"ד]

ביקשו לנדות את רבי ליעזר. אמרין: מאן אזל מודע ליה? אמר רבי עקיבה: אנא אזל מודע ליה. אתא לגביה, אמר ליה: רבי רבי, חביריך מנדין לך. נסתיה נפק ליה לברא אמר: חרוביתא חרוביתא, אין הלכה כדבריהם – אתעוקרין. ולא איתעקרת. אין הלכה כדבריי איתעוקרין – ואיתעקרת. אין הלכה כדבריהן חוזרין – ולא חזרת. אין הלכה כדבריי חוזרין – וחזרת. כל הדין שבחא ולית הלכה כרבי ליעזר? אמר רבי חנינה: משניתנה לא ניתנה אלא אחרי רבים להטות. [ולית רבי אלעזר ידע שאחרי רבים להטות?] לא הקפיד אלא על ידי ששרפו טהרותיו בפניו. תמן תנינן: **חיתכו חוליות ונתנו חול בין חוליא לחוליא, רבי ליעזר מטהר וחכמים מטמין, זה תנורו של חכמי.** אמר רבי ירמיה: חכך גדול נעשה באותו היום, כל מקום שהיתה עינו של רבי ליעזר מבטת הנה נשרף, ולא עוד אלא אפילו חיטה אחת חצייה נשרף וחצייה לא נשרף. והיו עמודי בית הוועד מרופפים, אמר להן רבי יהושע: **אם חברים מתלחמים**, אתם מה איכפת לכם. ויצאה בת קול ואמרה: הלכה כאליעזר בני. אמר רבי יהושע: לא בשמים היא. רבי קריספי רבי יוחנן בשם רבי: אם יאמר לי אדם כך שנה רבי ליעזר, שונה אני כדבריו, אלא דתניא מחלפין. חד זמן הוה עבר בשוקא וחמת חדא איתא סחותה דבייתא וטלקת ונפלת גו רישיה. אמר: דומה שהיום חביריי מקרבין אותי, דכתיב: מאשפות ירים אביון.

(5) במדבר ט, ז-ח

(ז) ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במעודו בתוך בני ישראל:
(ח) ויאמר אלהים משה **עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם:**

(6) במדבר כז, א-ה

(א) ותקרבנה בנות צלפחד בן חפר בן גלעד בן מכיר בן מנשה למשפחת מנשה בן יוסף ואלה שמות בנותיו מחלה נעה וחגלה ומלכה ותרצה:
(ב) ותעמדנה לפני משה ולפני אלעזר הכהן ולפני הנשיאם וכל העדה פתח אהל-מועד לאמר:
(ג) אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים עלה' בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא היה לו:
(ד) למה יגרע שם-אבינו מתוך משפחתו כי אין לו בן תנה לנו אחזה בתוך אחי אבינו:
(ה) **ויקרב משה את-משפטן לפני ה':**

(7) שבת קלח ע"ב

תנו רבנן כשנכנסו רבותינו לפרס ביבנה אמרו עתידה תורה שתשתפח מישראל שנאמר הנה ימים באים נאם ה' אלהים והשלחתי רעב בארץ לא רעב לחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה' וכתיב ונעו מים עד ים ומצפון ועד מזרח ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו.
דבר ה' זו הלכה דבר ה' זה הקץ דבר ה' זו נבואה.

(8) ירמיהו יח, יח

ויאמרו לכו ונחשבה על-ירמיהו מחשבות כי לא-תאבד

תורה מכהן

ועצה מחכם

ודבר מנביא

לכו ונבדו בלשון ואל-נקשיבה אל-כל-דבריו:

(9) משנה כתב יד קאופמן שבת ו:ד

לא יצא האיש לא בסיוף, ולא בקשת, ולא בתריס, ולא באלה, ולא ברומח.

אם יצא, חייב חטאת.

ר' אליעז' או': תכשיטים הם לו.

וחכמ' או': אינן לו אלא לגניי, שנ': וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות

(10) שבת סג ע"א

אמר ליה אבני לרב דימי ואמרי לה לרב אנוא ואמרי לה רב יוסף לרב דימי ואמרי לה לרב אנוא ואמרי לה אבני לרב

יוסף מאי טעמא דרבי אליעזר דאמר תכשיטין הן לו דכתיב חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך.

אמר ליה רב כהנא למר בריה דרב הונא **האי בדברי תורה כתיב** אמר ליה **אין מקרא יוצא מידי**

פשוטו.

אמר רב כהנא כד הויןא בר תמני סרי שנין והוה גמירנא ליה לכוליה תלמודא ולא הוה ידענא דאין

מקרא יוצא מידי פשוטו עד השתא מאי קא משמע לן דליגמר איניש והדר ליסבר.

(11) דברים לג, א-ז

(א) וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלהים את בני ישראל לפני מותו: (ב) ויאמר ה' מסיני בא וזרח

משעיר למו הזפיע מהר פארן ואתה מרבבת קדש מימינו אשדת אש דת למו: (ג) אף חבב עמים כל-קדשיו

בירך והם תפו לרגלך ישא מדברתיך: (ד) תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב: (ה) ויהי בישרון מלך

בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל: (ו) **יחי ראובן ואל-ימות ויהי מתיו מספר:** (ז) **וזאת ליהודה**

ויאמר שמע ה' קול יהודה ואל-עמו תביאנו ידיו רב לו ועזר מצריו תהיה:

(12) סוטה ז ע"ב

דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יוחנן מאי דכתיב יחי ראובן ואל ימות... זאת ליהודה.

כל אותן שנים שהיו ישראל במדבר היו עצמותיו של יהודה מגולגלין בארון עד שעמד משה ובקש

עליו רחמים אמר לפניו רבונו של עולם מי גרם לראובן שהודה יהודה וזאת ליהודה.

מיד שמע ה' קול יהודה על איבריה לשפא ולא הוה קא מעיילין ליה למתיבתא דרקיעא

ואל עמו תביאנו ולא הוה קא ידע משקל ומטרר בשמעתא בהדי רבנן

ידיו רב לו לא הוה קא סלקא ליה שמעתיא אליבא דהילכתא עזר מצריו תהיה.

(13) במדבר כא, יד-טז

(יד) עַל־כֵּן יֵאמָר בְּסֵפֶר מִלְחַמַּת ה' אֶת־זֶה בְּסוּפָה וְאֶת־הַנְּחָלִים אֲרָנוּן: (טז) וְאִשָּׁד הַנְּחָלִים אֲשֶׁר נָטָה לְשֶׁבֶת עַר וְנִשְׁעַן לְגִבּוֹל מוֹאָב: (טז) וּמִשָּׁם בָּאָה הוּא הַבְּאֵר אֲשֶׁר אָמַר ה' לְמֹשֶׁה אֶסֶף אֶת־הָעָם וְאֶתְנַה לָּהֶם מַיִם:

(14) תהלים קכז, א-ה

(א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשִׁלְמֹה אִם־ה' לֹא־יִבְנֶה בַּיִת שְׁוֹאוֹ עֲמִלּוֹ בּוֹנִיּוֹ בּוֹ אִם־ה' לֹא־יִשְׁמַר־עִיר שְׁוֹאוֹ שְׁקֵד שׁוֹמֵר: (ב) שְׁוֹא לְכֶסֶם מִשְׁפִּימֵי קוֹם מֵאַחֲרֵי־שֶׁבֶת אֲכָלִי לֶחֶם הָעֵצִים כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שְׁנָא: (ג) הִנֵּה נַחֲלַת ה' בְּנִים שְׂכָר פְּרֵי הַבְּטָן: (ד) כְּחָצִים בְּיַד־גִּבּוֹר כֵּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים: (ה) אֲשֶׁר־יִגְבֹּר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת־אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם לֹא־יִבְשׁוּ כִּי־יִדְבְּרוּ אֶת־אוֹיְבִים בְּשַׁעַר:

(15) מדרש תהלים (בובר) מזמור קכז

שיר המעלות לשלמה אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו. ר' יהודה נשיאה שלח רבי חייא ורבי יוסי ור' אמי מעבור קריתא דארעא דישראל, מתקנא להון סופרים ומתניין, עלון לחד אתר לא אשכחו תמן לא סופר ולא מתניין, א"ל אייתי לן נטורי קרתא [אייתון לון סנטורי קרתא], אמרון לון אלין [אינון] נטורי קרתא, לית אלין אלא מחריבי קרתא, [א"ל] ומה אינון נטורי קרתא [א"ל] ספריין ומתניין, הה"ד אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר.

(16) קידושין ל ע"א-ע"ב

תנו רבנן: וְשִׁנְנַתְּם, שִׁיְהוּ דְּבַרֵי תוֹרָה מְחוּדָדִים בְּפִיקָה, שְׂאֵם יִשְׁאֵל לָךְ אָדָם דְּבַר, אֵל תְּגַמְגֵּם וְתֹאמַר לוֹ, אֵלָא אָמור לוֹ מִיד, שְׁנַאָמַר: אָמור לְחַכְמָה אַחֲתֵי אַתְּ וְגו', וְאוֹמַר: קְשִׁרְם עַל אֶצְבְּעוֹתֶיךָ פְּתִיבְם עַל לִוַח לִבְךָ, וְאוֹמַר: כְּחָצִים בְּיַד גִּבּוֹר כֵּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וְאוֹמַר: חֲצִי גִבּוֹר שְׁנוּנִים, וְאוֹמַר: חֲצִיךָ שְׁנוּנִים עֲמִים תַּחֲתֶיךָ יִפְלוּ, וְאוֹמַר: אֲשֶׁר־יִגְבֹּר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם לֹא יִבְשׁוּ כִּי יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בְּשַׁעַר.

מאי את אויבים בשער? אמר רבי חייא בר אבא: אפילו האב ובנו, הרב ותלמידו שעוסקין בתורה בשער אחד, נעשים אויבים זה את זה, ואינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה, שנאמר: את זהב בסופה, אל תקרי בסופה, אלא בסופה.

(17) שמ"ב כג, כ

וּבְנֵיהוּ בֶן־יְהוֹדָע בֶּן־אִישׁ־חַי חֵיל רַב־פְּעָלִים מִקְבָּצָאֵל הוּא הִכָּה אֶת שְׁנֵי אַרְיָאֵל מוֹאֵב וְהוּא יָרַד וְהִכָּה אֶת־
הָאֲרִיָּה הָאֲרִי בְּתוֹךְ הַבָּאָר בְּיוֹם הַשְּׁלֵג:

(18) ברכות יח ע"א-ע"ב

כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים שְׂמֹתוֹ- אֵלּוּ צְדִיקִים שְׂבִמִיתָן נִקְרְאוּ חַיִּים,
שְׁנֵאֲמַר: וּבְנֵיהוּ בֶן־יְהוֹדָע בֶּן־אִישׁ חַי רַב פְּעָלִים מִקְבָּצָאֵל
הוּא הִכָּה אֶת שְׁנֵי אַרְיָאֵל מוֹאֵב וְהוּא יָרַד וְהִכָּה אֶת הָאֲרִי בְּתוֹךְ הַבָּאָר בְּיוֹם הַשְּׁלֵג.
בֶּן־אִישׁ חַי: אִטּוּ כּוֹלֵי עֲלָמָא בְּנֵי מַתִּי נִינְהוּ? אֶלָּא: בֶּן־אִישׁ חַי – שְׂאֲפִילוּ בְּמִיתָתוֹ קְרוּי חַי.
רַב פְּעָלִים מִקְבָּצָאֵל – שְׂרִיבָה וְקַבֵּץ פּוֹעָלִים לַתּוֹרָה.
וְהוּא הִכָּה אֶת שְׁנֵי אַרְיָאֵל מוֹאֵב – שְׁלֵא הִנִּיחַ כְּמוֹתוֹ לֹא בְּמִקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן וְלֹא בְּמִקְדָּשׁ שְׁנֵי.
וְהוּא יָרַד וְהִכָּה אֶת הָאֲרִי בְּתוֹךְ הַבָּאָר בְּיוֹם הַשְּׁלֵג, אֵיכָא דְאֲמַרִי: דְּתַבַּר גְּזִיזֵי דְּבִרְדָּא, וְנַחַת וְטָבֵל.
אֵיכָא דְאֲמַרִי: דְּתַנָּא סִיפְרָא דְּבֵי רַב בְּיוֹמָא דְּסִיתָא.

(19) רד"ק שמ"ב כג

ביום השלג - אמרו כי האריה ביום צנה ושלג נוספת גבורתו ובדברי רז"ל את שני אריאל שלא הניח
כמותו לא במקדש ראשון ולא במקדש שני ואריאל שם בית המקדש כמו הוי אריאל ופי' מואב שבנה
אותו שלמה שבא מרות המואביה ומה שאמר ביום השלג דרשו בו איכא דאמרי דתבר גיזיזי דברדא
ונחית וטביל ואיכא דאמרי דתנא סיפרא דבי רבי ביומא דסתוא וכל אלה דברים רחוקי מדרך הפשט
כי הכתוב מספר גבורות כל אחד מהם לא תלמודו וחסידותו וכת"י הפסוקים על דרך הפשט:

(20) תרגום יונתן שמואל ב כ"ג:כ

וּבְנֵיהוּ בַר יְהוֹדָע בַּר גְּבַר דְּחֵיל חֲטָאִין דִּילֵיהּ עוֹבְדִין מִקְבָּצָאֵל הוּא קָטַל יַת תְּרִין רַבְרָבֵי מוֹאֵב וְהוּא
נַחַת וְקָטַל יַת אַרְיָא בְּגוּ גוּבָא בְּיוֹמָא דְּתַלְגָּא.